

Rozhovor s ředitelkou Základní školy Lucií Fuskovou

Práce s dětmi je báječná

Richard Kozohorský

Zápis pod dokumentem, který nás co prvňáky neomylně zavedl do školní lavice, je signálem, že tady skončila legrace. Tedy ta bezstarostná. A když poprvé zaznělo zvonění, byli jsme to už jenom my, kteří tu víc, tu méně chápali, jak naložit s postupně se navyšujícím kvantem učiva. Jak se vypořádat s opakující se rodičovskou námitkou, že totiž nejdřív je učení a až poté může být zábava. A že, ponoření v hloubce procesu vzdělávacího, lze hledat i legraci. Žel, byli a jsou mezi námi tací, kterým z jakýchsi důvodů uniká, že škola je opravdu základ života. Mimocho-dem, tak praví už dlouhá desetiletí i stejnojmenný film.

Jakpak se s povinnostmi školáka vyrovnávají žáci místní Základní školy? Než jsem stačil toto téma otevřít v příjemném rozhovoru s ředitelkou naší obecní školy, paní Lucií Fuskovou, dostal se mi do ruky nově vycházející školní časopis Popopis. Vida, zdá se, že i v místním vzdělávacím ústavu existuje spolu se zdravým jádrem i smysl pro humor!

Popopis mě zaujal už svým originálním ba vtipným titulem. Předpokládám, paní ředitelko, že jste se na jeho zrodu podílela.

„Abych byla upřímná, můj podíl na vzniku školního časopisu je spíše v morální rovině. Paní učitelky Botorovou Skalickou a Perglerovou jsem se snažila podpořit v nápadech, při přípravě tisku apod.“

Čtenář v časopisu objeví vedle klasického úvodníku i novinářské žánry, rozhovor, recenze, koutek angličtiny, ba i povídku, snímky v něm střídají zajímavé kresby. A poněkud kontroverzní je slovníček sprostých slov, který sestavily autorky z deváté B... Co tomu říkáte?

„Četla jsem ho a vidím v něm především vzkaz rodičům. Skutečně by se měli zamyslet, jestli je ještě únosné, nebo je opravdu hodné za čarou takto pestrá slovní zásoba prvňáků a dokonce i předškoláků.“

Nový časopis, nové vedení školy a – jak se sluší a patří k serióznímu školnímu médiu – rozhovor s paní ředitelkou. Mohu jeho obsah rozšířit o několik otázek?

„Jistě.“

Ani v šestnácti letech jsem pořádně nevěděla, kým chci vlastně být, až rozhodla náhoda. Jak se stalo, že vy jste se rozhodla být kantorkou už na devítiletce? Popopis mi napověděl, že jste původně studovala přírodovědu.

„To sice ano, ale obor učitelství. Od první třídy základky jsem věděla, že chci být učitelkou. Jako můj tatínek, který je mi velkým vzorem nejen v oboru. A jak to vypadá, rodinná tradice nebude přerušena. Starší dcera studuje pedagogickou fakultu také.“

Jak trnitá je cesta promované paní učitelky z Olomouce na základní školu ve Velkých Popovicích?

„Neřekla bych, že byla zvlášť trnitá. Do-studovala jsem v Praze a pak jsem přestoupila na Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy. Takže spíš romantický příběh.“

Od první třídy základky jsem věděla, že chci být učitelkou.

Začátky na novém pracovišti nebývají jednoduché. Jak vás kolektiv učitelů zdejší školy v onom roce přijal?

„Na zdejší školu jsem přišla po mateřské dovolené se starší dcerou. Toto období je pro každou ženu hodně náročné. Měla jsem tu kolegyně, které mi byly oporou a s některými jsem kamarádky dodnes.“

A děti?

„Děti permanentně zkouší, co jim učitel dovolí. Zvlášť ten nový. Byla jsem plná nejistoty, kterou děti jistě vycítily. Ale zvládli jsme to všichni. Dostala jsem třídu, která byla úžasná. Byla první, již jsem si vypí-lala. Vzpomínám, jak mě děti dojaly na vá-noční besídce – svíčky, vánoční píseň Johna Lennona zpívaly pro mě... Devítku jsme spolu nezažili, to už jsem byla na druhé ma-teřské dovolené. Devátou třídu jsem si užila až před dvěma lety. Těch kytic, ani jsem je nemohla udržet...!! Vyprávět krásné zážitky s dětmi bych mohla dlouho. To je na této práci báječné.“

Redakce časopisu jistě prezentuje názor širokého spektra žáků a ve funkci ředitelky vás vítá. Určitě vás to těší, ale jistě i zavazuje...

„Víc než si myslíte.“

V rozhovoru pro Popopis ubezpečujete, že toho můžete pro školu spoustu udělat. Budte prosím konkrétní

„Krátkodobé i dlouhodobé plány jsem popsala ve své koncepci rozvoje školy, kterou jsem sestavovala ke konkurzu na ředitele. Do-volte jen některé body. Například zatraktivnit školu pro žáky druhého stupně, rozšířit její aktivity o soutěže mezi školami v okolí. Za-měřit se na rozvoj kompetencí žáků zejména v oblasti jazykové, komunikační a sociální. Zapojení školy do různých projektů zaměře-ných na vztahy ve třídě a tím minimalizovat rizikové chování. Moderní škola by měla mít žákovský parlament (samosprávu). Je to mož-ná na samostatnou diskuzi. Některé body se mohou uskutečnit v krátkodobém horizontu (začali jsme je už realizovat či pro ně vytvářet podmínky), jiné vyžadují větší přípravu a tedy delší čas na realizaci. Zdaleka nejde jen o fi-nance. Nezbytnou je kolegiální podpora, ale i zastání rodičů a vedení obce.“

Do jaké míry se problémy v základním školství, které v poslední době bublají na povrch, týkají i vaší školy? Mám na mysli především vztahový trojúhelník učitel – žák – rodič.

„V tomto směru nejsme, bohužel, výjimkou. V posledních letech jsme zavedli sys-tém třídních schůzek na prvním stupni právě

v tomto trojúhelníku. Někdy pouze učitel – rodič. Je to osobnější, konkrétnější. Rozhodně to dnes již není o diktátu ze strany učitele, ale o diskuzi mezi rodičem a učitelem. Rodič zná své dítě nejlépe ze všech. Nejrychleji pozná, že se něco děje. Učitel zase vidí dítě v kolektivu, při práci. Myslím, že by si měly obě strany naslouchat a „táhnout za jeden provaz“. Učiteli a rodiči jde přeci o stejnou věc – o kvalitní přípravu dítěte na jeho profesní i osobní život.“

Dovolte mi trochu si vzpomínat. Bylo přímo zapeklité navštěvovat školu v padesátých letech a pro rodiče více než nebezpečné být jen naznačit adolescentu, že učitel svým žákům takzvaně vědomě lže. Přesto byl pro drtivou většinu rodičů nezpochybnitelnou autoritou. A když jsem sem tam obdržel i trojku z mravů, věděl jsem, že tatínek nepoletí do školy seřvat učitele, ale když už, tak seřeže mě. Jak je možné, že to je dnes jinak?

„Tato otázka úzce souvisí s předchozí. Je demokracie, byť – uznávám – zdaleka ne všichni někdy onen termín správně chápeme. Jsem přesvědčena, že posun k diskuzi mezi učitelem a rodičem je správný. Nesmí se to ale obrátit do druhého extrému – že budou rodiče diktovat a nařizovat učitelům či škole.“

Učitelé údajně často řeší šikanu ze strany rodičů, ale i v mnoha případech i ze strany žáků, odchodem. Jak řešíte u vás problémy s žáky poněkud pokleslých mravů? Pokud existují, jistě se snažíte se jim předcházet...

„Existují. Pokud někdo říká, že ne, buď o problému neví, nebo lže. Je to každodenní práce, jsou to jasná pravidla, osobní příklad. Já z pozice vedení školy pedagogy podporuji svojí přítomností při jednáních s rodiči, nebo osobními pohovory s těmito žáky a jejich rodiči. Konzultace se školní psychologkou nebo výchovnou poradkyní je samozřejmostí. Pokud problémy přetrvávají, hledáme speciální programy pro celý třídní kolektiv nebo jednotlivce. Každá situace je jiná, na každou je vhodné jiné řešení.“

Protipólem nezbedů jsou premianti. Prozradte mi, kolik žáků se u vás připravuje na víceletá gymnázia?

„Je jich poměrně hodně. Zejména z páté třídy, je škvělé, že máme tolik šikovných dětí, co odcházejí na víceletá gymnázia. Zároveň nás ale mrzí, že u nás nezůstávají dál. Nabízíme kvalitní vzdělání i na druhém stupni. Naši absolventi patří na středních školách mezi studenty s velmi dobrými studijními výsledky. A rádi se k nám vrací; někdy se pochlubí svými úspěchy, jindy přijdou svoji novou školu představit mladším spolužákům. Na konci loňského školního roku přišel dopis z jedné střední školy, v němž nám oznamují, že náš absol-

vent u nich úspěšně složil maturitní zkoušku, a že se s námi o tuto radost chtějí podělit. To jsou prostě krásné okamžiky naší práce.“

Tak mě napadá, zapsal se do historie vaší školy žák, který pronikl do vyšších pater kulturně společenského nebo sportovního života?

„Bohužel na tuto otázku neumím odpovědět. V Popovicích jsem se nenarodila, do školy tu nechodila. V kronikách se o absolventech nepíše. To by lépe věděl pan Vlastimil Čelikovský.“

(Věděl a uvedl hned několik jmen: „Je jím především náš slavný rodák, pan profesor MUDr. Bohumil Hučín, DrSc., světově proslulý kardiochirurg, jenž stál v květnu roku 1977 u zrodu Dětského kardiocentra Fakultní nemocnice v Motole. Od roku 2010 je laureátem Ceny Jana Evangelisty Purkyně. Jeho specializované pracoviště vytvořilo komplexní systém především péče o novorozence a kojení s život ohrožujícími vrozenými srdečními vadami.

Do naší školy chodil na přelomu 30. let i rodák z Kunic, budoucí akademický malíř, kreslíř a grafik František Adámek.

A rád zmíním ing. Miroslava Rejmana, vynikajícího hokejistu a účastníka olympijského turnaje v roce 1952 v norském Oslo. V letech 1953–1955 reprezentoval na mistrovství světa, v německém Krefeldu na MS '55 získal bronzovou medaili. V lize hrál za Spartu Praha, ATK Praha a TJ Spartak Motorlet Praha.“)

.....

Každá situace je jiná, na každou je vhodné jiné řešení.

.....

Vaše škola vykazuje řadu tradičních či méně tradičních interních i vnějších aktivit. Jejich analýza by zřejmě vydala na samostatný materiál. Prozradte mi spíš, jaké novinky ještě v letošním školním roce, ale i v budoucnu žákům připravujete.

„V nejbližších týdnech organizujeme mežiškolní kolo recitační soutěže a snad založíme novou tradici soutěží ve skoku do výšky, Popovickou látku. Stejně tak poprvé vyrazíme na mezinárodní zájezd jinam než do Anglie, konkrétně do Švédska.“

Zaujalo mě, že vaše škola poskytuje stravování i pro důchodce. Jak tato jistě záslužná iniciativa vznikla?

„Tato aktivita není novinkou. V době, kdy jsme měli málo žáků a kapacita školní kuchyně nebyla naplněna, se tu stravovali nejen senioři, ale i maminky na mateřské dovolené. Pak přišlo období plné kapacity – nejen kuchyně

a jídelny – a nebylo možné v tom pokračovat. Po rekonstrukci před dvěma lety jsme se k této tradici mohli ve spolupráci s obcí vrátit.“

V tisku proběhla výměna názorů na téma školní obědy zdarma, později s redukcí na děti rodičů, kteří z různých důvodů nejsou s to obědy dětem hradit. Existují už nějaké konkrétní závěry?

„Naše škola je dlouhodobě zapojena do projektu Drab foundation. Je to velmi podobný projekt jako woman for woman, „obědy dětem“. Ten náš začal fungovat o něco dříve, tak jsme již u něj zůstali. Výběr kandidátů je na třídních učitelkách, definitivní výběr je pak na samotné organizaci. Situaci kolem tohoto tématu vnímám jako velice složitou a plnohodnotná odpověď, myslím si, je tématem na samostatný materiál.“

Jak pestré stravování školní jídelna žákům nabízí?

„Čtyřikrát týdně je výběr ze dvou jídel. Díky tomu se nám do jídelníčku dostala nová a zdravá jídla. Jsou děti, co si chodí přidat i několikrát za sebou. Také se nám stává, že když přijdou absolventi, vzpomínají na naši jídelnu. Jídelníček najdete na webových stránkách školy.“

Vaše škola je, spolu s pivovarem, svébytným a velice významným hráčem v životě obce. Jak si představujete spolupráci s jejím nově zvoleným vedením?

„Každý potřebuje ke své práci podporu a důvěru. Škola není výjimkou. Věřím, že s podporou vedení obce se nám výše zmíněné projekty podaří uskutečnit.“

Přece jen jste přírodovědkyně. Zapojuje se škola do velebení už tak krásné přírody okolo nás? Do ochrany životního prostředí?

„Jistě. Každoročně se zapojujeme do akce Čistý Ladův kraj – v týdně před hlavním sobotním úklidem uklízíme místa v blízkém i vzdálenějším okolí školy. Jako první jsme začali sbírat baterie, elektrozařízení. Sbíráme i tonery a cartridge, hliníky, víčka, kromě toho jsou v každé třídě koše na tříděný odpad. Ráda bych ale zmínila i naše charitativní akce. Na ty jsem opravdu pyšná. Pravidelně organizujeme sbírku pro Diakonii Broumov. Již čtyřikrát proběhl charitativní běh, jehož výtěžek je věnován na zdravotního klauna Fakultní nemocnice Motol, na Nadaci onkologie a chirurgie hlavy a krku. Děkuji všem kolegům a spolupracovníkům, díky kterým tato ojedinělá akce probíhá a má tak veliký úspěch. A samozřejmě i rodičům za jejich podporu.“

A já děkuji vám za rozhovor.